

О. В. Ляхова

Словотвірні особливості
суспільно-політичних інновацій на позначення осіб
у мові ЗМІ (на матеріалі періодичних видань
2005–2009 рр.)

Лексичний склад української мови постійно змінюється. Часто джерелом появи нових слів стає мовотворчість на сторінках мас-медіа.

Постійна потреба мови у називанні нових реалій суспільного життя народу пов'язана з таким поняттям, як мовна номінація – називна функція мови та сам процес називання. Основним на сьогодні є словотвірний тип номінації. У творенні соціально-політичних номенів на позначення осіб у ЗМІ провідною є суфіксація (найактивніші суфікси: **-ець**, **-ник**, **-ист (-іст)** (*імперець*, *оперник*, *путчист*); деякі суфікси беруть участь у творенні поодиноких номенів: **-ій** (*елітарій*); дериваційну активність виявляють також суфікси на позначення істот жіночої статі (*регіоналка*, *помпадуриша*). Префіксальний спосіб творення відзначається значно меншою активністю при творенні назв осіб (*неосвинопас*).

Численну групу становлять деривати, що постали унаслідок складання. Складна суфіксація продукує здебільшого стилістично забарвлені номени (*навуходоносор*). Відносно новим та незвичним способом творення є усічення (відантропонімні усічення – від прізвищ відомих суспільно-політичних діячів (*Руслан Боделан ! Бодя* (д/д')) та відприкметникові усічення (*донецький ! дон*)). Прагненням до мовної економії пояснюємо функціонування способу контамінації основ (*ефірташ*).

Надзвичайною активністю відзначаються відантропонімне та відабrevіатурне творення нових одиниць. Трапляється серед назв осіб багато синонімів (*ющенківець*, *нашоукраїнець*, *нунсівець*, *оранжист*).

Отже, з'ясування словотвірних особливостей суспільно-політичних інновацій на позначення осіб у мові ЗМІ є одним із важливих завдань вітчизняного мовознавства, оскільки такі номени яскраво відбивають провідні тенденції сучасного словотвору та репрезентують ціннісно-понятійні пріоритети мовців.